

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-66

25.1.2022

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Naturskade – forholdet til naturskadeordningen – dekningstilsagn? – saksbehandlingsfeil?

Sikredes fritidseiendom ble i april 2020 utsatt for en naturskade ved storm/bølger. Det ble ifølge naturskadetakst skade på naust, steinfylling langs strandkanten, molo og båtstø, til sammen taksert til kr 36 800 eks. mva. Selskapet erkjente ansvar i e-post 10.6.20 "*i henhold til ... takst*". Sikrede var uenig i takseringen og la kort tid etterpå frem et tilbudsoverslag på utbedring av molo på ca. kr 246 000. Selskapet fastholdt beregningen, men etter lengre tids diskusjon mellom partene begrunnet selskapet 18.12.20 standpunktet i at det egentlig bare var naustet som var omfattet av forsikringen, slik at øvrige erstatningsposter var utbetalt ved en feil. Sikrede søkte erstatning under Statens naturskadeordning, men søknaden ble ikke tatt til behandling begrunnet i at fristen i naturskadeerstatningsloven § 12 på tre måneder var oversittet. Sikrede har anført at alle skadene var omfattet av forsikringsdekningen, subsidiært at selskapet var bundet av dekningstilsagnet til å betale faktiske utgifter, og atter subsidiært at selskapet var ansvarlig som en følge av saksbehandlingsfeil som medførte at sikrede søkte Statens naturskadeordning etter lovbestemte frister. Nemnda kom innledningsvis til at spørsmålet om hva som er omfattet av forsikringen der det er snakk om en naturskade, hører inn under Klagenemnda for naturskader. Nemnda kom videre til at selskapet ikke var avtalerettslig bundet til å dekke mer enn det som fremgikk av den opprinnelige takstrapporten. Nemndas flertall kom dernest til at selskapet ikke hadde opptrådt erstatningsbetingende uaktsomt ved behandlingen av saken.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: inntil ca. kr 165 000

Saksfremstilling

Saken gjelder erstatningsoppgjøret etter en naturskade, herunder spørsmål om selskapet kan være ansvarlig for at krav ikke ble fremmet for Statens naturskadeordning.

Sikrede kontaktet 20.4.20 selskapet per telefon etter stormskade på fritidseiendom. Selskapet noterte bl.a.:

Storm har gjort skade på veien til FT og et naust. Sender ut TM. Det er også skader på en molo, bedt FT ta kontakt med naturskadeordningen for dette.

Selskapet bestilte naturskadetakst fra firma T. Rapporten er datert 27.5.20.

Skadeårsaken ble ansett å være storm den 8.4.20 i kombinasjon med høy vannstand/bølger. Takstmannen beregnet fire skadeposter på til sammen kr 36 800 eks. mva. Dette var for naust, steinfylling langs strandkanten, molo og båtstø.

Selskapet erkjente ansvar i henholdt til takst i e-post 10.6.20 hvor det bl.a. fremgikk:

Vi utbetaler erstatning etter skaden din i henhold til vedlagte takstrapport

Du må gi oss beskjed hvis skaden blir større enn beskrevet i takstrapporten.

Sikrede protesterte på taksten i e-post 15.6.21. I telefonsamtale med selskapet 17.6.21 ble hun bedt om å sende inn et skriftlig tilbud, slik at selskapet kunne ta opp forholdet med takstmannen.

Sikrede sendte 14.7.20 inn tilbud på levering av betong på kr 9 835 og tilbudsoverslag på molo fra entreprenør på kr 246 362,50.

Selskapet svarte i e-post 12.8.20 at det opprettholdt tidligere erstatningsberegning. Det ble opplyst at takstmannen hadde vært i kontakt med entreprenør, og det ble anført at arbeidene ble ansett som forbedringer som ikke var dekket av forsikringen.

Sikrede skrev i e-post 12.8.20 at hun var uenig og anførte bl.a. at å gjenopprette molo og steinfylling uten forbedringer heller ikke lot seg gjøre. Videre skrev hun klage til selskapet 22.9.20 hvor forholdet ble utdypet.

Selskapet opprettholdt i e-post 18.12.20 igjen oppgjøret, men denne gangen ble det begrunnet i at det bare var naustet som var omfattet av forsikringen, og at selskapet hadde gjort en feil ved å utbetale erstatning for øvrige poster. Det ble også oppgitt følgende:

Fagsjefen vår var usikker på om skaden omfattes av Statens naturskadeordning via Landsbruksdirektoratet, men vi vil evt. anbefaler deg å ta en runde til med dem - spesielt dersom avslaget du fikk fra dem tidligere kun var pr. tlf.

...

Jeg beklager på det sterkeste på vegne av selskapet hvordan denne saken har blitt behandlet av oss, og jeg beklager på mine egne vegne at jeg ikke oppfattet omstendighetene i saken tilbake i september da du sendte inn klagen.

Sikrede sendte den 8.1.21 søknad til Landbruksdirektoratet om naturskadeerstatning.

Søknaden ble ved vedtak datert 22.4.21 ikke tatt til behandling. Begrunnelsen var at fristen i naturskadeerstatningsloven § 12 på tre måneder var oversittet, og at direktoratet vurderte at vilkårene for unntak for fristen ved "*særlige grunner*" ikke var oppfylt.

Etter ytterligere kontakt mellom partene, fastholdt selskapet at det ikke var ansvarlig for at kravet var meldt for sent.

Sikrede klaget 18.5.21 saken inn til sekretariatet for Finansklagenemnda.

Sikrede anførte at selskapet var ansvarlig etter naturskadeforsikringen, subsidiært erstatningsansvarlig ut fra sin saksbehandling.

Molo, steinvoll og båtstø gikk inn under "*hage, hageanlegg og gårds plass*", jf. naturskadeforsikringsloven § 1 første ledd og forarbeidene til denne. Uansett var selskapet bundet av sitt dekningstilsagn, jf. FinKN 2015-297. Utbetalingen var for lav, jf. vilkårene om "*vesentlig samme stand*", mangelfull takstrapport og innhentet tilbud.

Subsidiært måtte selskapet være ansvarlig etter alminnelige erstatningsrettslige regler. Saksbehandlingsfeil hadde medført at sikrede ikke fikk erstatning av Statens naturskadeordning. Fristen ble oversittet pga. at selskapet uttrykte at skaden var dekningsmessig under forsikringen, slik at sikrede ikke hadde noen oppfordring til å søke erstatning. Det ble krevd erstatning etter Finansklagenemndas skjønn med tillegg av forsinkelsesrenter.

Selskapet har avvist ytterligere ansvar og anførte at bare skaden på naustet skulle ha vært dekket i henhold til forsikringsavtalen, at dekningstilsagnet ikke rakk lengre enn det som ble tilbudt/utbetalt, og at det heller ikke foreligger noe erstatningsrettslig ansvarsgrunnlag, samt at det uansett ikke var dokumentert et økonomisk tap.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Saken reiser først spørsmål om molo, steinvoll og båtstø omfattes av forsikringen. Dette beror på om disse elementene faller inn under "hage, hageanlegg og gårdsplass oppad begrenset til 5 dekar", jf. naturskadeforsikringsloven § 1 første ledd andre punktum.

I tilfeller der det er snakk om en naturskade hører dette spørsmålet inn under Klagenemnda for naturskader, jf. naturskadeforsikringsloven § 2, og faller utenfor Finansklagenemnda Skades mandat.

Det er enighet om at selskapet er bundet til å dekke beløpet som ble fastsatt i takstrapporten og som selskapet utbetalte. Dersom molo, steinvoll og båtstø ikke anses som del av hageanlegg, jf. naturskadeforsikringsloven § 1, og dermed ikke er omfattet av forsikringen, blir spørsmålet om ordlyden i dekningstilsagnet også går videre enn dette.

Sikrede har vist til FinKN 2015-297. Der var det gitt et dekningstilsagn uten noen forbehold eller henvisning til skadeomfang. I aktuelle sak er har selskapet i e-post av 10.6.20 vist til at det gis erstatning etter skaden "i henhold til vedlagte takstrapport". Etter nemnda syn er ikke selskapet i et slikt tilfelle avtalerettslig bundet til å dekke mer enn det som fremgår av takstrapporten hvis det senere viser seg at dekningstilsagnet er gitt ved en feil.

Det siste spørsmålet er om selskapet er erstatningsansvarlig på bakgrunn av saksbehandlingsfeil. Dette forutsetter at det foreligger et ansvarsgrunnlag, det må foreligge et økonomisk tap, og det må være årsakssammenheng mellom ansvarsgrunnlaget og det økonomisk tapet. Den som fremmer krav om erstatning har bevisbyrden for at vilkårene for erstatning er tilstede.

Sikrede mener at selskapet har utvist erstatningsbetingende uaktsomhet ved behandling av saken. Fristen ble oversittet fordi selskapet uttrykte at skaden var dekningsmessig under forsikringen, slik at sikrede ikke hadde noen oppfordring til å søke erstatning. Selskapet har på sin side anført at det ikke foreligger ansvarsgrunnlag, og at sikrede uansett ikke har dokumentert et økonomisk tap.

Nemnda har kommet til at vilkårene for erstatning ikke er oppfylt. I vurderingen av om vilkårene er oppfylt har nemnda delt seg i et flertall og et mindretall:

Finansklagenemnda Skades flertall, Kaja de Vibe Mallings og Vibeke Stiansens, bemerker:

Flertallet er i utgangspunktet enig i selskapets standpunkt om at det ikke er ansvarlig for at sikredes frister i forhold til andre ordninger oversittes. Like fullt mener flertallet at det må kunne forventes, på bakgrunn av kontraktsforholdet mellom partene, at selskapet orienterer sikrede om naturskadeordningen i tilfeller der skadeobjektet faller utenfor forsikringsdekningen. Som den profesjonelle part var selskapet kjent med det tosporede systemet med forsikring og Statens naturskadeordning, og at sistnevnte har en relativt kort frist for å søke erstatning, jf. naturskadeerstatningsloven § 12. Selskapet ser ut til å ha oversett en sentral begrensning i forsikringsdekningen for naturskade ved dekningstilsagnet. Naturskadeordningen ble imidlertid tatt opp av selskapet på telefonen da skaden ble meldt inn 20.4.20. Ette samtalen noterte selskapet:

Storm har gjort skade på veien til FT og et naust. Sender ut TM. Det er også skader på en molo, bedt FT ta kontakt med naturskadeordningen for dette.

Flertallet legger til grunn at informasjonen ble gitt sikrede. Det fremgår ikke klart av sakens dokumenter om sikrede kontaktet naturskadeordningen. Ifølge hennes egen forklaring var hun klar over at det ikke kunne gis erstatning fra begge ordninger, og på bakgrunn av selskapets dekningstilsagn ble det derfor ikke søkt erstatning fra naturskadeordningen.

Etter en konkret vurdering finner flertallet at selskapet ikke har opptrådt erstatningsbetingende uaktsomt ved behandling av saken, selv om det er kritikkverdig at saksbehandler overså begrensningen i dekningen, på tross av notatet i skademeldingen.

Det kan foreligge et objektivt ansvar ved mislighold av plikter i kontraktsforhold som beror på en rettsvillfarelse, jf. f.eks. HR-2016-1235-A og Rt-2006-372. Etter flertallets syn er det ikke et aktuelt ansvarsgrunnlag i saken. Det er ikke avklart om det bare var naustet som var omfattet av naturskadeforsikringen, slik selskapet anfører. I så fall er det ikke brudd på kontraktsforpliktelser, feilen vil da ligge i at selskapet har påtatt seg ansvar for skader det ikke hadde etter kontrakten. Konklusjonen blir etter dette at det ikke foreligger et ansvarsgrunnlag.

Flertallet kommenterer kort de øvrige vilkår for erstatning. Når det gjelder kravet om årsakssammenheng, bemerkes det at selskapet, da det opprettholdt oppgjøret i e-post 18.12.20, begrunnet dette med at kun naustet var omfattet av forsikringen. På dette tidspunktet hadde søknadsfristen til Statens naturskadeerstatning for lengst utløp. Sikrede har oppgitt at hun ikke søkte erstatning fra Statens naturskadeerstatning, fordi hun var klar over at det ikke kunne gis erstatning fra begge ordningene. Dette innebærer at det vil være årsakssammenheng mellom saksbehandlingsfeilen og eventuell større erstatning fra naturskadeordningen.

Når det gjelder økonomisk tap må dette sannsynliggjøres av sikrede. Grunnlaget for erstatningsutmålingen følger av naturskadeerstatningsloven § 5:

§ 5. Grunnlag for erstatningsutmåling

Erstatningen fastsettes på grunnlag av kostnaden ved nødvendige tiltak for å føre skadeobjektet tilbake til samme stand som rett før skadetidspunktet.

Dersom gjenopprettingskostnaden er vesentlig større enn bruksverdien eller gjenoppretting ikke kan skje av andre grunner, erstattes den verdiforringelse skaden har medført.

Det er innhentet naturskadetakst, der takstmannen ifølge selskapet har fastholdt at takseringen setter moloen tilbake i vesentlig samme stand som før skaden. Sikrede har fremlagt tilbud på ny molo på kr 246 362,50, samt kr 9 835 for levering av betong. Det foreligger ingen fagkyndig uttalelse om at dette er "nødvendige tiltak for å føre skadeobjektet tilbake til samme stand som rett før skadetidspunktet". I tilsvaret fra sikredes advokat 16.7.21, og i søknaden til Statens naturskadeerstatning, er kravet på kr 155 000 + kr 9 835 som gjelder "både molo, steinvoll og gangvei". Nemnda har ikke mottatt tilbudet eller dokumentasjon på kr 155 000. Flertallet kan ikke ta standpunkt til hva som er riktig økonomisk tap når det ikke er dokumentert at dette er "nødvendige tiltak for å føre skadeobjektet tilbake til samme stand som rett før skadetidspunktet".

Nemndas mindretall, Hege Sundby, bemerker:

Mindretallet er kommet til samme resultat som flertallet men med en noe annen begrunnelse:

Mindretallet mener selskapet har opptrådt erstatningsbetingende uaktsomt i saken på bakgrunn av saksbehandlingsfeil, og at det dermed foreligger et ansvarsgrunnlag.

Mindretallet mener et ansvarsgrunnlag foreligger ved at selskapet først innvilger dekning og deretter – etter en tid – viser til at de har gjort en feil knyttet til deler av innvilgelsen og tolkningen av vilkårene, riktignok uten å redusere dekningsbeløpet. Denne retretten gjør at sikrede etter mindretallets vurdering mistet sin rett til å få behandlet sitt krav hos naturskadeordningen knyttet til utbedringer av moloen, da fristen for å melde inn skaden der da var gått ut.

Fristen ble oversett fordi selskapet først uttrykte at skaden var dekningsmessig under forsikringen, slik at sikrede ikke hadde noen oppfordring til å søke erstatning etter naturskadeordningen. Mindretallet mener at det må kunne forventes at selskapet orienterer

sikrede om naturskadeordningen i tilfeller der skadeobjektet faller utenfor forsikringsdekningen. Som den profesjonelle part var selskapet kjent med det tosporede systemet med forsikring og Statens naturskadeordning, og at sistnevnte har en relativt kort frist for å søke erstatning. Etter mindretallets oppfatning kan det ikke her være nok at dette ble nevnt ved innmeldelse av skaden da selskapets egen saksbehandler ikke følger opp dette, og i utgangspunktet innvilger full dekning for skaden. Sikrede var klar over at hun ikke kunne gis erstatning fra begge ordninger, og på bakgrunn av selskapets dekningstilsagn ble det derfor ikke søkt erstatning fra naturskadeordningen. At sikrede deretter kan ha tapt penger på å ikke få sitt krav vurdert hos naturskadeordningen er ikke usannsynlig, og det foreligger således årsakssammenheng mellom uaktsomheten til selskapet og et mulig økonomisk tap. Problemet for sikrede, slik mindretallet ser det, er imidlertid at dette mulige økonomiske tapet ikke er tilstrekkelig dokumentert, ved at sikredes innhentede utbedringskostnader ikke fra fagkyndig hold er dokumentert å være "nødvendige tiltak for å føre skadeobjektet tilbake til samme stand som rett før skadetidspunktet". Mindretallet deler her flertallets oppfatning om at sikrede ikke i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort et økonomisk tap og mener at hun på den bakgrunn ikke når frem med sitt krav.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).